

Список використаних джерел

1. Васьківська К.В. Інвестиційна діяльність суб'єктів підприємництва в системі бізнес-адміністрування: Монографія / За заг. ред. К. В. Васьківської. – Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2019. – 192 с.
2. Маслак О.І. Управління економічним потенціалом підприємства на різних стадіях його життєвого циклу / О.І. Маслак, О.О. Безручко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2019. – №1. – С. 201-212.
3. Костирко Р.О. Контроль і аналіз в системі управління економічним потенціалом господарюючого суб'єкта: методологія та організація: монографія. – 2010. – 728 с.
4. Хандій О.О. Забезпечення економічного зростання на засадах сталого розвитку: державне регулювання соціально-трудовами чинниками / О.О. Хандій, Л.Л.Шамілева // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. – 2020. – №14. – С. 143-148.

УДК 338.2

Подвірна Тетяна Володимирівна,
к.е.н., ст. викладач кафедри економіки та
фінансів Тернопільського національного
технічного університету ім. І. Пулюя,
м.Тернопіль

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ НА ПІДПРИЄМНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ

Пандемія коронавірусної інфекції COVID-19 завдала серйозного удару по економіках усіх країн світу. Більше частина населення землі стикнулася із жорсткими карантинними обмеженнями.

Підприємства змушені були знизити свою активність, що вкрай негативно позначилися на підприємницькій активності та українській економіці загалом. Так, дані від Державної служби статистики показують, що обсяг ВВП України за підсумками 2020 року становив 4194 млрд грн. Це означає, що українська економіка скоротилася на 4%, але через інфляцію у гривневому обсязі зросла більше ніж на 5%.

У структурному розрізі попиту найбільшим було скорочення інвестицій, яке становило 24,4%. Натомість споживання домашніх господарств збільшилося на 1,6%. У галузевому розрізі найсуттєвіше скорочення доданої вартості в 2020 році зафіксовано у готельно-ресторанному бізнесі, яке становило 28,5%, а також у «інших видах послуг» - 23,1% [1].

Найбільше збитків пандемія завдала туристичному сектору. Через обмеження на пересування між країнами, закриття кордонів та заборону користуватись транспортом ця галузь зазнала миттєвих збитків. За даними Всесвітньої ради з питань подорожей та туризму, пандемія коронавірусу може призвести до зникнення близько 50 мільйонів робочих місць у туристичній галузі

Сфера послуг також зазнала величезних втрат, які впливають і на інші галузі. Так, переважна більшість сфери послуг – платники єдиного податку та ЄСВ, які йдуть у місцеві бюджети. Нині ці підприємці недоотримують доходи, не сплатять податки.

Натомість зростання спостерігалось у торгівлі на 4,9%, будівництві -5,2%., охороні здоров'я -2,2%, державному управлінні - 1,5%, інформаційно-телекомунікаційному - 1,3%, фінансовому на 1,2% секторах, а також в операціях з нерухомим майном -1,2% [1].

Загалом, українська промисловість завершила 2020 рік спадом виробництва на 5,2%.

Такий спад економіки України та світова пандемія негативно позначилася на діяльність вітчизняних підприємств. За останній рік фінансове становище близько 45% українських підприємств значно погіршилось через пандемію коронавірусу. Найбільше постраждали від карантину представники малого бізнесу.

Великий та середній бізнес мав кращий запас міцності, а тому 36% компаній, що зазнали фінансових втрат, мали до 20% втрат від доходів. В той час втрати малого бізнесу набагато більші - 33% фізичних осіб-підприємців повідомляють про 50-75% втрат від доходів, а також про значне зростання дебіторської заборгованості.

В Україні зареєстровано 1,91 мільйона фізичних осіб-підприємців (ФОП), у 2020 році цей показник практично не виріс. В перші місяці карантину закривалося значно більше фізичних осіб-підприємців ніж відкрилося. Так, у березні, перед початком карантину реєструвалося понад 5400 фізичних осіб-підприємців на тиждень. Після цього – трикратне падіння. І лише у червні цей показник досяг докарантинного рівня.

Щоб досягти докризових фінансових показників, більшості підприємствам знадобиться до одного року, а малим підприємствам - до двох років. Повернення до карантинного рівня показників та зростання стануть для бізнесу на першому місці. Можливості держави щодо фінансової підтримки постраждалим підприємствам є обмеженими, тож розраховувати бізнесу потрібно на свої сили. Хоча, у січні 2021 року одноразову державну допомогу, в розмірі 8 тис. грн., що зупинили або обмежила свою роботу через введення в Україні карантину отримали 734,6 тис. підприємців, із них 87% - бізнес пов'язаний із роздрібною торгівлею, 8% - із забезпеченням стравами та напоями, 2% займаються діяльністю у сфері спорту, організації відпочинку та розваг; менше ніж 1% - діяльністю у сфері творчості, мистецтва та розваг або демонстрації кінофільмів.

Підприємці шукають нові можливості щоб працювати ефективніше та швидше. Так, карантин дозволив протестувати режим дистанційної зайнятості, яка і до пандемії ставала глобальним трендом.

Бізнес потроху починають адаптуватися до умов карантину. Наприклад, ресторани опановують онлайн-торгівлю, книгарні пропонують доставку своїх книг із рекордними знижками. Цим самим підприємці зменшують свої «карантинні» збитки. Але є й ті, хто у стресових для економіки умовах набирає обертів. Це можна сказати про служби доставки, поштові сервіси та онлайн-магазини [3].

У рамках пандемії підприємства намагатимуться перелаштувати роботу таким чином, щоб зменшити вплив зовнішніх факторів та потенційних криз на поточну діяльність. Можемо припустити, що зовсім скоро можна очікувати хвилю нових технологій, цифрових рішень та автоматизації процесів. Варто бути готовими до появи нових професій та станів, тому, компанії мають приділяти велику увагу безперервному навчанню співробітників та опануванню, вдосконалення компетентностей та навичок.

Впровадження цифрових інструментів може істотно підвищити продуктивність роботи та управління, заощадити кошти й зменшити часові витрати, створити новий попит і цінності.

Діджиталізація сприяє розширенню інформаційного простору, створюючи нові інформаційні продукти, сприяє зниженню інформаційних витрат. Це істотно прискорює і спрощує пошук інформації, взаємообмін нею і сприяє посиленню співпраці між компаніями, що впливає на методи операційної діяльності суб'єктів господарювання, пошук людьми сприятливих умов для життєдіяльності, а також на якість взаємодії між населенням країни і її урядом. Зміни в господарських процесах, переорієнтація виробництва зі створення матеріальних благ на надання послуг, глобалізація економіки відзначаються науковцями як найбільш фундаментальні ознаки розвитку нового типу суспільства в епоху становлення процесів інформатизації та діджиталізації [2].

Оцифрування сприяє не лише розвитку підприємств, але й регіонального оточення, підвищує його конкурентоспроможність, а відповідно, створює умови для цифрового бізнесу. За останні рік усі побачили та стали учасниками, коли наша робота, покупки, освіта, спілкування перейшли в онлайн.

Тому, цілком природно, що зараз відкрилися нові ніші та створюватимуться нові сервіси, попит на які з'явиться саме через вплив коронавірусу. Поточна ситуація також

яскраво продемонструвала необхідність діджиталізації більшості державних послуг. Якщо раніше говорилося про зручність, то зараз це необхідність.

Отже, ситуація в умовах пандемії змусила бізнес працювати ефективніше та швидше. За цей час великій кількості вдалося оптимізувати внутрішні процеси, налагодити безперебійну дистанційну роботу, перейти в онлайн продажі, перерозподілити ресурси. Пройшовши цей складний етап та зберігши бізнес, керівники компанії починають будувати стратегії дій в нових реаліях.

Список використаних джерел

1. Валовий внутрішній продукт у I–IV кварталах 2020 року й у 2020 році. *Державна служба статистики України*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2021/03/31.pdf>
2. Дубина М., Козлянченко О. Концептуальні аспекти дослідження сутності діджиталізації та її ролі в розвитку сучасного суспільства. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. № 3 (19), 2019. 21-32с. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/195621/195959>
3. Життя після пандемії: що буде з економікою України. *Слово і діло: аналітичний портал*. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/03/24/stattja/ekonomika/zhyttya-pislya-pandemiyi-bude-ekonomikouyuukrayiny> (дата звернення: 20.04.2020).

УДК 631.1

Процкова Дарія Михайлівна,

Гусятинський фаховий коледж ТНТУ,
смт. Гусятин

Науковий керівник: **Шепетюк Л.В.,**
викладач-методист

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Аграрний сектор є одним з пріоритетних та стратегічних напрямів розвитку економіки України. Сільськогосподарський потенціал України може стати основою для становлення особливої ролі національної економіки у сучасній системі міжнародних зв'язків. Структура сільськогосподарського виробництва за останні 20 років зазнала значних змін, що відобразилося на якості життя мешканців сільських територій. Ціни на сільськогосподарські товари і харчову продукцію доходять до рівня розвинутих країн Європи, у той час як заняття землеробством і тваринництвом не дає значного прибутку працівникам і їх сім'ям у сільській місцевості через диспаритет цін на сільськогосподарську продукцію та продукцію промисловості. Тому потрібно пам'ятати, що аграрний сектор є важливою стратегічною галуззю української національної економіки, яка забезпечує продовольчу безпеку та продовольчу незалежність нашої держави, дає значній частині сільського населення робочі місця. Він формує 16-17% валового внутрішнього продукту. Виробляючи 90-100 мільйонів тонн зернових культур щорічно, Україна зберігає провідні позиції у світі. При цьому країна є третім найбільшим експортером зерна у світі (щорічний експорт становить 50-60 мільйонів тонн).

Рис. – Світовий експорт зерна за 2020 рік